
Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2016:6

Mångfaldsarbete

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:43. I motionen föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka och presentera exempel på lyckat mångfaldsarbete i församlingarna.

Gudstjänstutskottet delar motionärernas syn på att mångfaldsarbete är centralt och viktigt. Utskottet menar dock att den stora bredden av ämnen, som diskrimineringsgrunderna relaterar till, kommer att göra en inventering och bearbetning av dem såväl resurskrävande som svårhanterlig.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att motion 2016:43 avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:43.

Motionens förslag

Motion 2016:43 av Jesper Eneroth och Sofija Pedersen Videke, Mångfaldsarbete

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka och presentera exempel på lyckat mångfaldsarbete i församlingarna.

Bakgrund

Från allra tidigaste tid har den kristna kyrkan burits av tanken om att vara en öppen gemenskap dit människor med olika etnisk tillhörighet, olika kön, från skilda sociala grupperingar och med olika ekonomiska förutsättningar osv. har varit inbjudna på lika villkor. Genom historien har detta gestaltats i församlingslivet på olika sätt. Ofta har den kristna kyrkan varit ett alternativ till andra snävare gemenskaper i samhället, men också motsatsen har ofta varit synlig. Bibeln och den kristna teologin har då t.ex. använts för att legitimera skillnader mellan enskilda människor och grupper.

Svenska kyrkans kyrkoordning sätter ord på hur Svenska kyrkan idag förstår sig själv i relation till öppenhet, gemenskap och mångfald.

Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka med uppdraget att förmedla evangelium i ord och handling. Kyrkan har rum för alla, för den sökande och tvivlande likaväl som för den trosvisse, för den som har hunnit kortare likaväl som för den som hunnit längre på trons väg. (Sjätte avdelningen, Inledning).

Att vara en kyrka som ”har rum för alla” bearbetas på olika sätt inom Svenska kyrkan. Mycket av det som görs sker i enskilda församlingar och i en specifik kontext, medan annat sker i större skala på stift eller på nationell nivå, t.ex. genom nätverk eller genom utgivna policyer. Att här beskriva allt det som görs är inte möjligt. Några få exempel får visa på bredd och inriktning.

Kyrkostyrelsen genomför nu en kartläggning av den interreligiösa och interkulturella samverkan som Svenska kyrkan är aktiv i. Undersökningen sker mot bakgrund av motion 2014:109. Ekumenikutskottet föreslog kyrkomötet att avslå motionen men såg samtidigt behov av en interreligiös och interkulturell kartläggning för Svenska kyrkan (Eu 2014:5). Kyrkomötet beslöt i enlighet med utskottets förslag (KmSkr 2014:4).

2009 beslutade kyrkomötet med bifall till ett par motioner att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och återkomma till kyrkomötet med förslag på en paragraf om barnkonsekvensanalyser att föras in i kyrkoordningen, samt att utarbeta en metod för hur barnkonsekvensanalyser kan genomföras i Svenska kyrkan (KmSkr 2009:18). Kyrkostyrelsen återrapporterade till kyrkomötet 2013 att uppdraget var utfört.

Policydokumentet *En kyrka för alla* har utarbetats av Sveriges kristna råd (SKR) och behandlar kyrkornas arbete relaterat till funktionshinder. Dokumentet antogs av SKR:s styrelse 2008 och innehåller såväl teologiska utgångspunkter som praktiska utmaningar och har som mål att förmå de kyrkor och samfund som står bakom dokumentet att göra självkritiska granskningar. Svenska kyrkan finns representerad i SKR:s arbetsgrupp för frågor som rör funktionsnedsättningar.

Nätverket *Framtiden bor hos oss* grundades år 2000, det består i dagsläget av ett 25-tal församlingar inom Svenska kyrkan som alla förenas av det faktum att de finns i urbana mångreligiösa och mångkulturella stadsdelar i Stockholmsområdet, Göteborg, Malmö, Norrköping och Linköping. Genom nätverket utbyter församlingarna tankar och erfarenheter gällande vad det innebär att vara kyrka i ett sådant sammanhang. Genom nätverket arrangeras regelbundna konferenser och metoder och material delas genom nätverkets försorg.

Nyligen utkom boken *En bra plats att vara på* författad av Kristina Helgesson Kjellin. Det är en antropologisk forskningsstudie av mångfaldsarbete och identitetsskapande inom Svenska kyrkan och anknyter till nätverket *Framtiden bor hos oss*.

2016 utkom boken *En kyrka – flera språk Inspiration och stöd för flerspråkigt arbete*. Boken är ett led i arbetet med att stärka Svenska kyrkans samlade förmåga att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission på de språk som talas av Sveriges nationella minoriteter, urfolket samerna och teckenspråkiga.

Utifrån uppdraget från 2013 års kyrkomöte (KmSkr 2013:19) om HBT-certifikat pågår arbete med att öka kunskapen i hbt-frågor. I detta ingår utbildningsmaterial, som bland annat bearbetar bemötandefrågor och normkritiska perspektiv.

Exemplen kan självklart mångfaldigas och de står att finna i såväl församlingar som stift och på nationell nivå. Arbetet spänner över stora fält av såväl teoretisk som praktisk karaktär och det spänner från lokala perspektiv till globala. En central ”bank” med exempel på mångfaldsarbete för att visa på bredden av det som görs eller för att utmana att bli bättre finns inte idag. Kunskapsförmedling görs och delas i stället mellan intresserade av vissa specifika ämnen och frågor på konferenser, genom nätverk, vid stiftsträffar och vid arrangemang av nationell nivå.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:43.

Gudstjänstutskottet delar motionärernas syn på att mångfaldsarbete är centralt och viktigt. Utskottet delar också uppfattningen att kunskap om, och överblick över, de sju diskrimineringsgrunder svensk lagstiftning lyfter fram – kön, etnisk tillhörighet, religion och trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsidentitet, sexuell läggning samt ålder – är mycket viktig för att kunna utföra ett relevant mångfaldsarbete inom Svenska kyrkan. Fortsatt kunskapsinhämtning och kunskapsdelning inom Svenska kyrkan i ämnen som relaterar till motionen är därför angelägna.

Utskottet vill dock påpeka att samtidigt som kunskap om diskrimineringsgrunderna är värdefull för att fördjupa relationer och finna kloka vägar framåt måste varje bemötande av en människa starta i att personen möts som människa och bygga på pastoral klokhet.

Många olika former av mångfaldsarbete har tidigare utförts och utförs också idag inom Svenska kyrkans olika nivåer. Utskottet ser därför att Svenska kyrkan har en stor kunskap och rika resurser att använda i sitt mångfaldsarbete, men att denna kunskap inte alltid är lättåtkomlig eller lättfunnen.

Utskottet menar dock att den stora bredden av ämnen, som diskrimineringsgrunderna relaterar till, kommer att göra en inventering och bearbetning av dem såväl resurskrävande som svårhanterlig.

Gudstjänstutskottet föreslår att kyrkomötet avslår motion 2016:43.

Uppsala den 29 september 2016

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sonja Grunselius, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Sonja Grunselius, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Maria Johansson-Berg, Johan Åkesson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Ola Isacsson, Torvald Johansson, Berth Löndahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Kristina Backe, Bo Herou och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Niklas Nilsson, Gunilla Bengtsson, Birger Jönsson, Roger Olsson, Marie-Louise Marsjögård, Lisa Tegby, Gun Alingsjö Bäck, Dag Sandahl, Lena Jönsson, Göran Wass, Anders Åkerlund, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Agneta Hyllstam.

Biskoparna Johan Tyrberg och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2016:43.

Normer sitter hårt. Vi måste arbeta med dem och utmana dem för att förhindra diskriminering. Självklart menar vi att Svenska kyrkan ska bemöta varje människa med pastoral klokhet men vi måste också aktivt arbeta med mångfaldsfrågor på alla nivåer och önskar att få en nationell överblick över mångfaldsarbetet.

Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Maria Johansson-Berg, Johan Åkesson och Anna-Karin Stråle Börjesson

Särskild mening

Vi instämmer i reservationen.

Niklas Nilsson, Gunilla Bengtsson, Birger Jönsson, Roger Olsson och Marie-Louise Marsjögård